

Østre Landsret
Præsidenten



20 DEC. 2017

Den
J.nr. 40A-ØL-109-17
Init: cr

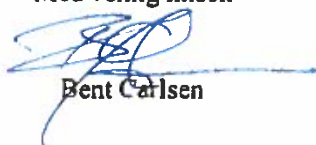
Justitsministeriet
Procesretskontoret

Sendt pr. mail til procesretskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 15. december 2017 (Sagsnr. 2017-4000-0041) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen



Bent Carlsen



Ellen Busck Borsbo

Vestre Landsret
Præsidenten



Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til procesretskontoret@jm.dk

J.nr. 40A-VL-109-17
Den 21 12-2017

Justitsministeriet har ved brev af 15. december 2017 (sagsnr. 2017-4000-0041) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet

Med venlig hilsen



Helle Bertung



Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

9. januar 2018

procesretskontoret@jm.dk

Vedrørende sagsnr. 2017-4000-0041 - høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Ved e-mail af 15. december 2017 har Justitsministeriet bedt om Sø- og Handelsrettens udtalelse vedrørende blandt andet vidneudelukkelse for patentrådgivere og saglig kompetence i sager efter ny lov om forretningshemmeligheder.

Sø- og Handelsretten kan tilslutte sig de foreslåede regler, hvorefter patentrådgivere med den i lovforslaget anførte afgrænsning omfattes af retsplejelovens § 170, stk. 1.

Det bemærkes, at den nuværende afgrænsning ikke nationalt har givet anledning til problemer, men det anerkendes, at behovet for beskyttelse kan være et andet navnlig i USA.

Sø- og Handelsretten kan endvidere tilslutte sig, at retten får kompetence i sager mellem erhvervsdrivende, hvor anvendelse af lov om forretningshemmeligheder har væsentlig betydning.

Sø- og Handelsretten har i forvejen en lang erfaring med de sager, som i dag er omfattet af markedsføringsloven, og har også erfaring med de problemstillinger af IP-retlig karakter, som er indeholdt i lov om forretningshemmeligheder. Det samme gælder i det omfang, loven regulerer forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Det er Sø- og Handelsretten opfattelse, at sager omfattet af loven er særlig velegnet til behandling med sagkyndige dommere.

Det er SØ- og Handelsrettens forventning, at der navnlig i starten vil komme ganske mange sager, herunder forbudssager, og at loven på sigt også vil medføre en forøgelse af antallet af civile sager i SØ- og Handelsretten med mellem 15-25 sager årligt, hvilket vil kunne håndteres med rettens nuværende resurser.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe
retspræsident

Københavns Byret



Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2017.91

Den 11. januar 2018

Ved en mail af 15. december 2017 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at udkastet ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til J.nr. 2017-4000-0041.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Att.: Michael de Thurah

Kun via e-mail:
procesretskontoret@jm.dk

11. januar 2018

Østersøvej 14
4673 Rødvig Stevns
+45 8161 5142
info@adipa.dk
www.adipa.dk
CVR nr. 33434200

**Høringssvar til høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven
(Vidneudelukkelse for patentrådgivere mv.)**

Vi henviser til e-mail fra Justitsministeriet fra den 15. december 2017 med
høringsbrev angående høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven.

ADIPA har følgende bemærkninger til de foreslåede regler om vidnebeskyttelse
for patentrådgivere i udkastet til lovforslaget.

ADIPA (tidl. Patentagentforeningen) er foreningen for danske IP-rådgivere i de
danske patentbureauer, herunder navnlig patentrådgivere.

Til lovforslaget:

ADIPA foreslår følgende tilføjelse af ny § 1, nr. 6 efter nuværende § 1, nr. 5:

”I § 170, stk. 2, 2. pkt., indsættes efter ”en advokat”: ”eller en
patentrådgiver som nævnt i stk. 1”

Se nærmere om dette forslag i vores kommentarer under overskrifterne 2.1 og
Til bemærkningerne til lovforslagets bestemmelser nr. 4 og 5 nedenfor. Her
foreslås desuden en tydeliggørelse af bemærkningerne til nuværende § 1, nr.
5.

Nummereringen af § 1, nr. 6 til 9 bør desuden opdateres tilsvarende
indsættelsen af nyt nr. 6.

Til de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

2.1:

ADIPA hilser i høj grad de foreslåede ændringer af retsplejelovens § 170, stk. 1
og 2 (forslagets § 1, nr. 4 og 5) angående indførelse af vidnebeskyttelse for
EPA'ere velkommen.

ADIPAs medlemmer oplever, at der for mange danske virksomheder er et stort behov for den foreslåede lovændring, og overordnet udtrykker ADIPA derfor stor tilfredshed med udkastet til lovforslaget.

ADIPA har dog betænkeligheder på et enkelt punkt, nemlig den manglende tilføjelse af EPA'ere til § 170, stk. 2, 2. pkt. samt andet og tredje afsnit i bemærkningerne på lovforslagets side 28. Se nærmere nedenfor under *Bemærkninger til lovforslagets bestemmelser nr. 4 og 5.*

2.1.1.1:

ADIPA kan bekræfte rigtigheden af bemærkningerne i 2.1.1.1.

ADIPA kan således tilslutte sig, at danske virksomheder i dag risikerer, at rådgivning fra deres danske patentrådgivere vil blive fremlagt i en retssag i navnlig USA. Dette har væsentlig betydning for virksomhedernes mulighed for at kommunikere frit med danske patentrådgivere. At virksomhederne ikke kan modtage klare juridiske vurderinger og råd fra deres patentrådgivere, betyder, at virksomhederne står dårligere i konkurrencen med de udenlandske virksomheder. Hvis en dansk virksomhed eksempelvis risikerer at krænke et amerikansk patent, kan det have afgørende betydning for virksomheden, at virksomheden bliver gjort tydeligt bekendt med dette. Som situationen er i dag, kan det imidlertid være risikabelt for en dansk virksomhed at modtage sådanne vurderinger og råd fra en dansk patentagent pga. den beskrevne risiko for, at disse vil blive fremlagt i en amerikansk retssag.

Det bemærkes, at patentrådgivere i Danmark ofte for danske virksomheder udfører vurdering af gyldighed og risiko for krænkelse af både egne og konkurrenters patenter, herunder amerikanske patenter. Danske virksomheder står derfor i dag også – og i særdeleshed – på dette punkt dårligere ved retstvister i navnlig USA end udenlandske virksomheder, idet der er risiko for, at danske patentrådgiveres krænkelsevurderinger vil blive fremlagt i retten i en amerikansk retssag om patentkrænkelse.

En stor del af danske patentrådgiveres rådgivning om følsomme spørgsmål, herunder om gyldighed og krænkelse af patenter, udføres i praksis mundtligt i dag netop for at mindske risikoen for fremlæggelse af rådgivningen i amerikanske retssager. Dette har væsentlige ulemper for virksomhederne, da rådgivningen således ikke dokumenteres, og der derfor bl.a. er risiko for misforståelser og forglemmelser.

2.1.1.2:

ADIPA kan bekræfte, at den manglende vidneudelukkelse for patentrådgivere i dansk ret har betydning for danske virksomheders valg af patentrådgiver.

2.1.1.3:

ADIPA kan bekræfte rigtigheden af bemærkningerne i 2.1.1.3.

ADIPA foreslår dog, at det tydeliggøres, at den europæiske patentkonventions artikel 134 og regel 153 alene angår EPA'ere. Udtrykket "professional representatives" omfatter i denne sammenhæng således kun EPA'ere, se konventionens artikel 134 og særligt artikel 134(8).

ADIPA kan desuden tilføje, at det blandt patenteksperter er almindeligt anerkendt, at der i forhold til retssikkerheden i USA for europæiske virksomheder er behov for national lovgivning om vidnebeskyttelse i de kontraherende stater til EPC. Se fx Derk Visser, *The Annotated European Patent Convention*, updated till 15-11-2017, kommentarer til konventionens regel 153(1), side 713, hvor de kontraherende stater kraftigt opfordres til at indføre vidnebeskyttelse for europæiske patentagenter i national lovgivning ("EPC contracting states are therefore strongly advised to include the privilege in their national civil laws").

2.1.1.3:

ADIPA kan bekræfte rigtigheden af bemærkningerne i 2.1.3.1.

Det foreslås dog, at det her tydeliggøres, at der i medfør af EPIs Regulation on Discipline for Professional Representatives, artikel 2, gælder en generel tavshedspligt for EPA'ere, jf. også henvisningen i 2.1.3.1 til den europæiske patentkonventions artikel 134a og til regel 153 i 2.1.1.3. Overtrædelse af artikel 2 i Regulation on Discipline kan, jf. artikel 4, sanktioneres med advarsel, reprimande, bøde samt udelukkelse eller slettelse fra EPOs liste over europæiske patentagenter; for sidstnævnte altså fratagelse af den europæiske autorisation.

2.1.2.2:

Side 10, første afsnit er en løsrevet sætning, som foreslås slettet eller ændret.

Til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 4 og 5:

ADIPA mener med henvisning til ADIPAs kommentarer ovenfor, at det må være et hovedformål med lovforslaget at sikre, at danske virksomheder frit kan modtage vurderinger og råd fra deres danske patentrådgivere uden at risikere, at sådanne vurderinger og råd kan fremlægges i en retssag, herunder en retssag i USA.

ADIPA er imidlertid betænkelig ved, om den manglende tilføjelse af EPA'ere i § 170, stk. 2, 2. pkt samt andet og tredje afsnit i bemærkningerne på side 28 kan medføre for stor usikkerhed i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de

amerikanske domstole kan ventes at acceptere vidnebeskyttelsen for EPA'ere på baggrund af de med lovforslaget foreslåede ændringer af § 170, stk. 1 og 2.

Med den nuværende udformning af lovforslaget er ADIPA således bekymret for, om lovforslaget vil medføre den ønskede sikkerhed, og dermed for, om danske virksomheder på trods af de ændrede regler fortsat vil se sig nødsaget til at undlade frit at modtage vurderinger og råd fra danske patentrådgivere.

I andet afsnit på lovforslagets s. 28 forudsættes det således, at retten i videre omfang end for de øvrige persongrupper i § 170, stk. 2, 1. pkt. vil kunne pålægge en EPA at afgive vidneforklaring. Dette begrundes med, at der for EPA'ere ikke er fastsat regler, der pålægger disse en generel tavshedspligt.

Jf. oven under 2.1.1.3, gælder der imidlertid en generel tavshedspligt for EPA'ere.

ADIPA foreslår derfor, at bemærkningen i andet afsnit på lovforslagets s. 28 om, at retten i videre omfang end for de øvrige persongrupper i § 170, stk. 2, 1. pkt. vil kunne pålægge en EPA at afgive vidneforklaring, slettes fra lovforslaget.

Hvis denne foreslåede ændring af andet afsnit på side 28 i lovforslaget *ikke* kan gennemføres, foreslår ADIPA, at det i dette afsnit i stedet tydeliggøres, at det forudsættes, at for forhold, der KAN anses for at have karakter af sensitive forretningsmæssige oplysninger for klienten, vil retten IKKE i medfør af § 170, stk. 2, 1. pkt., i videre omfang end for de øvrige persongrupper kunne pålægge en EPA at afgive vidneforklaring.

I tredje afsnit på lovforslagets s. 28 gøres det klart, at en EPA ikke vil være omfattet af § 170, stk. 2, 2. pkt. Det forudsættes imidlertid, at muligheden for at pålægge en EPA at afgive vidneforklaring i medfør af § 170, stk. 2, 1. pkt., kun helt undtagelsesvis vil kunne anvendes i de tilfælde, hvor det drejer sig om oplysninger, som EPA'en har fået kendskab til som led i EPA'ens biståelse af en klient i anledning af en retssag, som klienten er part i.

ADIPA foreslår, jf. ovenfor, at EPA'ere medtages på linje med advokater i § 170, stk. 2, 2. pkt.

Tredje afsnit på side 28 bør desuden ændres tilsvarende.

Vidnebeskyttelsen for EPA'ere i medfør af § 170, stk. 2, 2. pkt. bør således, svarende til for stk. 1, ikke være mindre omfattende for EPA'en end for advokaten.

I retssager om patenter ved de danske domstole modtager sagens parter, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, som oftest rådgivning om sagen fra en patentrådgiver. Ofte modtager klienten endvidere sådan rådgivning fra patentrådgiveren, allerede før en advokat bliver involveret i sagen. I begge tilfælde og navnlig det sidstnævnte frygter ADIPA, at den

rådgivning, som klienten modtager fra EPA'en, ikke altid vil være omfattet af vidnebeskyttelsen.

I den sammenhæng er det endvidere vigtigt at gøre opmærksom på, at EPA'ere (med det såkaldte litigation certificate) kan repræsentere klienter ved den kommende fælles patentdomstol helt uden en advokat. Pålæg om afgivelse af vidneforklaring bør derfor under ingen omstændigheder kunne udstrækkes til at gælde for, hvad en EPA som repræsentant for en klient har erfaret i en retssag for den fælles patentdomstol.

Hvis disse foreslåede ændringer af § 170, stk. 2, 2. pkt. samt tredje afsnit på lovforslagets side 28 ikke kan gennemføres, foreslår ADIPA, at det i tredje afsnit på side 28 i stedet tydeliggøres, at det forudsættes, at hvor det drejer sig om oplysninger, som EPA'en har fået kendskab til som led i EPA'ens biståelse af en klient i anledning af en retssag, som klienten er part i, vil retten IKKE i medfør af § 170, stk. 2, 1. pkt. kunne pålægge EPA'en at afgive vidneforklaring for forhold, der kan anses for at have karakter af sensitive forretningsmæssige oplysninger for klienten.

ADIPA tilslutter sig FIRs høringssvar

Foreningen Industriel retsbeskyttelse (FIR) indleverer også et høringssvar til det foreliggende udkast til lovforslag.

ADIPA kan i det hele tilslutte sig kommentarerne i FIRs høringssvar, og særligt at det vil være hensigtsmæssigt, hvis det blev præciseret i lovforslaget, at editionspligten i civile sager (§ 298 og § 299) ikke omfatter skriftlige meddelelser eller lignende, som hidrører fra en person, der efter reglerne i § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen.

På foreningens vegne,


Mikkel Roed Trier
Formand

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 12 januar 2018
SAGSNR.:
ID NR.: 502558

procesretskontoret@jm.dk

Høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Ved e-mail af 15. december 2017 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

1. Lovforslaget lægger op til en udvidelse af reglerne i retsplejeloven om vidneudelukkelse til også at omfatte patentrådgivere. I dansk retspleje nyder kommunikationen mellem en virksomhed og dennes patentrådgivere i dag ingen umiddelbar beskyttelse. Da en virksomheds patentrådgivere ikke er vidneudelukket efter § 170, stk. 1, vil disse derfor som udgangspunkt og mod virksomhedens protest kunne afhøres som vidner under en retssag. Videre vil korrespondance mellem virksomheden og dens patentrådgivere – uanset virksomhedens protest - kunne beslaglægges under en bevissikring efter retsplejelovens kapitel 57a.

Denne manglende umiddelbare beskyttelse i dansk retspleje skaber naturligvis usikkerhed om den fortrolighed, som en virksomhed typisk ønsker i relation til sine rådgivere, hvad enten disse er advokater eller patentagenter. Den manglende umiddelbare beskyttelse indebærer undertiden videre – som det også er anført i lovforslaget – usikkerhed om, hvorvidt en dansk patentagent i common law lande, eksempelvis USA, mod virksomhedens protest kan afhøres under en retssag, samt hvorvidt korrespondancen mellem virksomheden og dens patentrådgivere mod virksomhedens protest kan pålægges fremlagt under en discovery.

Uanset at lovforslaget har fokus på afhjælpning af usikkerheden i common law lande, vil forslagets gennemførelse formentlig først og fremmest få betydning i rene danske sager. Det er i denne forbindelse ønskeligt, at beskyttelsen fremgår klart af retsplejeloven.

En sådan klarhed vil i relation til vidneudelukkelse – således som det foreslås – opnås ved at eksplicit at lade European Patent Attoreny's ("EPA") være omfattet af den vidneudelukkede personkreds i § 170, stk. 3.

En sådan klarhed forudsætter i relation til dokumentudelukkelse imidlertid en ændring af § 653, stk. 5, idet denne bestemmelse – således som det anerkendes i lovforslaget, side 8 f. – efter sin ordlyd ikke udelukker, at der under bevissikring hos en virksomhed beslaglægges dokumenter, der er udvekslet mellem virksomheden og personer, der er vidneudelukkede.

Advokatrådet anerkender, at Vestre Landsret i kendelsen refereret i UFR2014.2981V nåede frem til, at sådanne dokumenter formentlig er udelukket fra bevissikring. Men det er efter Advokatrådets opfattelse uhensigtsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at nydelsen af en sådan væsentlig retsbeskyttelse – både i Danmark og i common law lande – kræver kendskab til denne afgørelse, idet den modsatte retsstilling synes at fremgå af ordlyden i § 653.

Advokatrådet opfordrer derfor til, at § 653, stk. 5 – og i øvrigt også § 306, stk. 4 – ændres, således at det af bestemmelserne direkte fremgår, at dokumentudelukkelsen også angår dokumenter, der er udvekslet mellem rekvisitus (§ 653, stk. 4) eller modparten/tredjemand (§ 306, stk. 4) og en person, der er omfattet af vidneudelukkelsesreglerne.

2. I forslagets punkt 2.2 er der lagt op til at ansøgninger om fri proces vil blive digitaliseret. Uanset at der sker digitalisering som et led i en generel strategi, kan dette virke som en barriere i forhold til de af samfundets svageste, der vil være udfordret ved et obligatorisk krav, hvorunder en ansøgning ikke kan indsendes, hvis der mangler dokumenter eller oplysninger. Det skal i den forbindelse bemærkes, at problemet med manglende oplysninger i form af ansøgers årsopgørelse i relation til vurderingen af, om ansøgeren opfylder de økonomiske betingelser, vil kunne løses ved, at der i ansøgningen blevet givet tilladelse til, at myndigheden kan indhente oplysninger direkte fra SKAT.

Ydermere vil der i visse sager være et behov for at hurtigt at kunne indsende en ansøgning, da der kan være kort tid mellem eksempelvis en byretssag og en ankesag i familiesager mv. Hvis det så ikke er muligt at få indsendt ansøgningen grundet manglende dokumenter, kan det betyde, at en ellers dækningsberettiget person (og sag) vil blive afvist.

Med venlig hilsen


Nicolai Pii

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att. procesretskontoret@jm.dk

11. januar 2018
birho

Høring vedrørende forslag til "Lov om ændring af retsplejeloven"

DTU takker for muligheden for at deltage i høringsrunden omkring det fremsendte lovforslag.

DTU har en afdeling for forretningsudvikling, der målrettet arbejder med kommercialisering af opfindelser gjort på DTU, hvorunder patentering af opfindelserne udgør en del af kommercialiseringsprocessen. Til patentering benytter DTU sig i stort omfang af patentrådgivere.

Bemærkningerne i dette brev angår udelukkende vidneudelukkelse for patentrådgivere.

DTU hilser lovforslagets nye regler om vidnefritagelse af patentrådgivere velkommen, men må samtidig beklage, at det alene er European Patent Attorneys (EPA'ere), der er omfattet af vidneudelukkelsesreglen. Ofte forholder det sig sådan, at nogle af de patentrådgivere DTU benytter sig af, ikke er altid EPA'er.

DTU ser dog gerne, at tiltaget gælder alle betroede patentrådgivere, og ikke kun EPA'ere.

DTU hilser initiativet velkommen, men må samtidig beklage, at det alene er EPA'ere, der er omfattet af vidneudelukkelsesreglen. Ønsket om kommunikation underlagt privilegie skyldes amerikanske patentretssager. EPA'ere er specialiseret i regler gældende for European Patent Office. EPA'ere er ikke nødvendigvis bedre kvalificeret end andre patentrådgivere generelt inden for amerikanske patentgyldigheds- og patentkrænkelsspørgsmål. DTU ser gerne, at kommunikation med patentrådgivere generelt var undtaget fra discovery – uanset om disse er interne eller eksterne, og uanset om disse er EPA'ere eller ikke. Det der er væsentligt er, at man har en betroet patentrådgiver, og at rådgivningen holdes inden for en sluttet kreds.

I praksis fremlægges rådgivning fra patentrådgivere ikke i danske retssager, da rådgivningen er intern og uden for en modparts kendskab. I lande med discovery – primært USA – vil rådgivningen (eller den interne kommunikation) kunne fremlægges, med mindre rådgivningen er underlagt privilegie i hjemlandet.

I et kommercialiseringsforløb laves der ofte en risikoanalyse, hvor et patents svagheder og styrker (gyldighed og beskyttelsesomfang) analyseres. Desuden vil der udføres krænkellesanalyse for

produkter, metode, anlæg eller service. Der vil blive undersøgt designalternativer, forsvarsstrategier osv. Der vil således foregå et stort analysearbejde og væsentligt kommunikation (hvoraf en del er på skrift) til eventuelle licensaftagere samt opfindere, der på sigt vil etablere selskaber baseret på den DTU ejede IPR. For forretningskritiske patenter, vil mulige investorer ofte efterspørge en briefing om eventuelle problemer.

Det er denne rådgivningspakke, der ønskes underlagt privilegie. I en amerikansk retssag er det dommeren, der vurderer om et specifikt dokument er underlagt privilegie, hvilket beror på en konkret vurdering i den pågældende sag.

Retsplejelovens §170 giver en slags generel sjælesørgerbeskyttelse, hvor en klient kan betro sig i fortrolighed til præster, læger, psykologer eller advokater, uden at risikere at deres egen vidnesbyrd senere vil blive brugt som bevis.

En generel regel om fortrolighed for kompleks patentrådgivning ydet af en betroet patentrådgiver til en beslutningstager (need to know), vil ikke have nogen effekt i danske retssager.

Hvis reglerne skal virke efter hensigten, bør råd givet af advokaterne og patentrådgivere være omfattet af fortrolighed, forudsat at denne kommunikation holdes i en lukket kreds af rådgivere eller beslutningstagere. Dette bør indgå som et nyt underpunkt til Retsplejelovens §170.

DTU ser gerne en regel, under RPL § 170, om fortrolighed inden for kompleks patentrådgivning, da en sådan vil sikre, at et dansk firma kan påberåbe sig det nødvendige privilegie og sikre at analyser og råd ikke fremlægges i en amerikansk retssag.

DTU imødeser, at det videre arbejde med at sikre fortrolighed inden for kompleks patentrådgivning, da dette vil sikre at danske firmaer, etableret på dansk forskning fra DTU, det nødvendige privilegie, og dermed ligestille os med amerikanske konkurrenter.

DTU finder, at udkastet til lovforslag indeholder gode elementer. DTU stiller sig gerne til rådighed med uddybende kommentarer.

Med venlig hilsen

På vegne af DTU
Birgitte Horstmann
Teamleder, IPR patent

DIP

Dansk Forening for Industriens
Patent- og Varemærkespecialister

Association of Danish Industrial Property Executives

Preben Kjær Kristensen
c/o DIP
Akacievej 26
3400 Hillerød
info@dipinfo.dk

12. januar 2018

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att: procesretskontoret@jm.dk

DIP-18-01 / PH

Høring vedrørende forslag til "Lov om ændring af retsplejeloven".

Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister (DIP) takker for at få mulighed for at deltage i høringsrunden omkring det fremsendte lovforslag.

DIP's medlemmer omfatter udelukkende patentrådgivere fra industrivirksomheder (altså interne rådgivere). En del af foreningens medlemmer er *European Patent Attorneys* (EPA'er) med ret til at repræsentere klienter ved European Patent Office, mens andre udover den interne rådgivning uden denne titel.

DIP har alene bemærkninger til de foreslåede regler om vidneudelukkelse for patentrådgivere.

DIP hilser lovforslagets nye regler om vidnefritagelse af patentrådgivere velkommen. Der har længe været et ønske i industrien om at minimere risikoen for, at rådgivning fra interne og eksterne patentrådgivere fremlægges i retssager i andre lande, primært USA.

DIP hilser initiativet velkommen, men må samtidig beklage, at det alene er EPA'ere, der er omfattet af vidneudelukkelsesreglen. Ønsket om kommunikation underlagt *privilege* skyldes amerikanske patentretssager. EPA'ere er specialiseret i regler gældende for European Patent Office. EPA'ere er ikke nødvendigvis bedre kvalificeret end in-house patentrådgivere generelt inden for amerikanske patentgyldigheds- og patentkrænkelsesspørgsmål. DIP ser gerne, at kommunikation med patentrådgivere generelt var undtaget fra *discovery* – uanset om disse er interne eller eksterne, og uanset om disse er EPA'ere eller ikke. Det væsentlige er, at man har en betroet patentrådgiver, og at rådgivningen holdes inden for en sluttet kreds.

DIP ser gerne at tiltaget gælder alle betroede patentrådgivere, og ikke kun EPA'ere.

I praksis fremlægges rådgivning fra patentrådgivere ikke i danske retssager, da rådgivningen er intern og uden for en modparts kendskab. I lande med *discovery* – primært USA – vil rådgivningen (eller den interne kommunikation) kunne fremlægges, med mindre rådgivningen er underlagt *privilege* i hjemlandet.

I en patentretssag laves der en risikoanalyse, hvor et patents svagheder og styrker (gyldighed og beskyttelsesomfang) analyseres. Desuden vil der udføres krænkelseranalyse for produkter, metode, anlæg eller service. Der vil blive undersøgt designalternativer, forsvarsstrategier osv. Der vil foregå et stort analysearbejde og væsentligt kommunikation (hvoraf en del er på skrift) til den daglige ledelse i firmaet truet af det pågældende patent. Dette indeholder ofte en kvantitativ risikovurdering. For forretningskritiske patenter, vil bestyrelsen ofte efterspørge en briefing om problemet.

Det er denne rådgivningspakke, der ønskes underlagt *privilege*. I en amerikansk retssag er det dommeren, der vurderer om et specifikt dokument er underlagt *privilege*, hvilket beror på en konkret vurdering i den pågældende sag.

Retsplejelovens §170 giver en slags generel sjælesorgerbeskyttelse, hvor en klient kan betro sig i fortrolighed til præster, læger, psykologer eller advokater, uden at risikere at deres egen vidnesbyrd senere vil blive brugt som bevis. Retsplejelovens §170 yder ifølge ændringsforslaget en personlig vidneudelukkelse for patentrådgivere, mens retsstillingen for den komplekse patentrådgivning patentrådgiveren yder ikke vil blive ændret. I Danmark er alle enige om at komplekse patentrådgivning er fortrolig.

Hvis reglerne skal virke efter hensigten, bør patentrådgivning ydet af advokaterne og patentrådgivere være omfattet af fortrolighed, forudsat at denne kommunikation holdes i en lukket kreds af rådgivere eller beslutningstagere. Dette bør indgå som et nyt underpunkt til Retsplejelovens §170.

Problemet er lande med *discovery*. Under *discovery* gennemgår man store mængder projektdokumentation, e-mail korrespondance, kildekode og så videre – alt sammen fortroligt materiale.

Der er behov for en specifik regel, der utvetydigt definerer fortrolighed inden for kompleks patentrådgivning inden for en lukket kreds af rådgivere og beslutningstagere (*need to know*). En sådan regel bør være umiddelbart forståelig af en dommer med *common law* baggrund

DIP imødeser at det videre arbejde med at sikre fortrolighed inden for kompleks patentrådgivning, da dette vil sikre at danske firmaer det nødvendige *privilege*, og dermed ligestille os med amerikanske konkurrenter. DIP finder at udkastet til lovforslag indeholder gode elementer. DIP stiller sig gerne til rådighed med uddybende kommentarer.

Med venlig hilsen
Dansk Forening for Industriens
Patent- og Varemærkespecialister



Dansk Industri

11. januar 2018
LHNI

Sendt pr. e-mail til procesretskontoret@jm.dk

Høring vedrørende udkast til lov om ændring af retsplejeloven

DI har bemærkninger til to dele af ovennævnte udkast til lovforslag:

- Vidneudelukkelse for patentrådgivere (§ 1, nr. 4 og 5)
- Saglig kompetence til SH i sager vedrørende forretningshemmeligheder (§ 1, nr. 6-8)

Vidneudelukkelse for patentrådgivere (§ 1, nr. 4 og 5)

DI vil gerne kvittere for en konstruktiv forudgående dialog med Justitsministeriet, der med lovforslaget imødekommer et mangeårigt ønske blandt danske virksomheder og deres danske patentrådgivere.

Indledningsvist glæder DI sig over, at det i bemærkningerne afklares, at der antages at gælde lovbestemt fortrolighed i almindelighed for patentrådgivere.

Den foreslåede lovændring om vidneudelukkelse for European Patent Attorneys (EPA'er) efter retsplejelovens § 170, stk. 1 og 2, er entydigt til fordel for danske virksomheder, som – i kraft af deres idérigdom og evne til at udvikle produkter, som sælges globalt – skaber vækst og arbejdspladser i Danmark.

Med lovændringen vil de kunne optimere nyten af skriftlig og præcis patentrådgivning allerede fra et meget tidligt tidspunkt i deres innovationsprocesser og produktudvikling. Den sikrer samtidig, at Danmark får en retstilstand tilsvarende det allerede gælder ved den europæiske patentmyndighed og som vil gælde for sager, der føres ved den fælles europæiske patentdomstol, når den træder i kraft.

Konkret betyder det, at de danske virksomheder:

- 1) Opnår samme retsstilling som deres amerikanske modparter ved retstvister om patenter i USA og andre lande, der anvender *common law*. Dermed kan virksomheder med eksport til bl.a. USA imødeset betragteligt reducerede risici og lavere omkostninger.
- 2) Opnår lige konkurrencevilkår med deres konkurrenter i landene omkring os, hvor det, som er indeholdt i lovforslaget, har været gældende i mange år og betragtes som en selvfølge.
- 3) Opnår mulighed for at kunne rådføre sig med danske patentrådgivere på samme betingelser, som hvis de i dag vælger at benytte patentrådgiver bosat uden for Danmark.



For danske virksomheder er det et essentielt behov at have vished for, at den forretnings-sensitiv rådgivning de modtager af en dansk patentrådgiver, kan holdes fortrolig også i tilfælde af en patenttvist i USA eller et andet *common law* land.

Udkastet til lovforslaget imødekommer dette hensyn, med den undtagelse, at EPA'erne ikke er omfattet af stk. 2, 2. pkt. Den sondring, der herved anlægges mellem vidneudelukkelse for advokater og EPA'er, er, efter DI's kendskab, ikke til stede i andre lande. Samtidig står det hverken klart, med hvilken begrundelse en EPA'er – i modsætning til en advokat – skal kunne pålægges at afgive vidneforklaring, eller hvilke informationer man kunne forestille sig, at en EPA – i modsætning til en advokat – kan pålægges at afgive forklaring om.

Det er DI's umiddelbare vurdering, at en sådan undtagelse, som vil kunne eksekveres efter dommerskøn, kan skabe usikkerhed om rækkevidden af vidneudelukkelse for EPA'er, hvilket særligt kan vise sig at være til ugunst for danske virksomheder med aktiviteter i USA (og andre *common law* lande). Det skal ses i sammenhæng med, at virksomheder, der er involveret i retssager vedrørende patenter, oftest rådgives af både advokater og patentrådgivere. Det er i virksomhedernes klare interesse, at al rådgivning kan modtages på skrift og anvendes frit uden unødige risici.

DI's foretrukne løsning på ovennævnte vil være, at EPA'erne også omfattes af stk. 2, 2. pkt., hvorved danske virksomheder definitivt opnår samme vilkår som amerikanske modparter og samme konkurrencesituation som deres konkurrenter i Europa samtidig med, at de danske EPA'er sidestilles med andre europæiske EPA'er.

Alternativt vil DI foreslå, at bemærkningerne til bestemmelsen skærpes, så det klart fremgår, at muligheden for at anvende undtagelsen aldrig vil kunne omfatte rådgivning og oplysninger i øvrigt, der er af forretnings-sensitiv karakter.


Derudover er det af central betydning for danske virksomheder, at lovforslaget bekræfter antagelsen om, at vidneudelukkelsen tillige omfatter dokumentation og anden gengivelse af den afgivne rådgivning fra vidneudelukkede EPA'er, der befinder sig hos den virksomhed, der har modtaget rådgivningen.

Saglig kompetence til SH i sager vedrørende forretningshemmeligheder (§ 1, nr. 6-8)

DI støtter forslaget om, at sager mellem erhvervsdrivende vedrørende forretningshemmeligheder skal kunne anlægges ved Sø- og Handelsretten med mindre andet aftales mellem parterne. DI lægger vægt på, at forslaget dermed viderefører det, der i dag gælder for sager vedrørende markedsføringslovens § 23, hvor sådanne sager som udgangspunkt føres ved Sø- og Handelsretten.

DI står naturligvis til rådighed for at uddybe ovenstående synspunkter nærmere

Med venlig hilsen



Kim Haggren
Underdirektør



Lars Holm Nielsen
Chefkonsulent



Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

E-mail: procesretskontoret@jm.dk.

12. januar 2018

Vedr.: Høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.) (j.nr. 2017-4000-0041)

Justitsministeriet har den 15. december 2017 sendt udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.) i høring med anmodning om bemærkninger senest den 12. januar 2018.

Udkastet til lovforslag giver Danske Advokater anledning til nedenstående bemærkninger vedrørende vidneudelukkelse for patentrådgivere.

I dansk retspleje nyder kommunikationen mellem en virksomhed og dennes patentrådgivere i dag ingen umiddelbar beskyttelse. Da en virksomheds patentrådgivere ikke er vidneudelukket efter retsplejelovens § 170, stk. 1, vil disse derfor som udgangspunkt og mod virksomhedens protest kunne afhøres som vidner under en retssag. Endvidere vil korrespondance mellem virksomheden og dens patentrådgivere – uanset virksomhedens protest - kunne beslaglægges under en bevissikring efter retsplejelovens kapitel 57 a.

Denne manglende umiddelbare beskyttelse i dansk retspleje skaber naturligvis usikkerhed om den fortrolighed, som en virksomhed typisk ønsker i relation til sine rådgivere, hvad enten disse er advokater eller patentrådgivere. Den manglende umiddelbare beskyttelse indebærer undertiden også - som det også er anført i lovforslaget - usikkerhed om, hvorvidt en dansk patentrådgiver i common law lande, eksempelvis USA, mod virksomhedens protest kan afhøres under en retssag, samt hvorvidt korrespondancen mellem virksomheden og dens patentrådgivere mod virksomhedens protest kan pålægges fremlagt under en discovery.

Uanset at lovforslaget har fokus på afhjælpning af usikkerheden i common law lande, vil forslagets gennemførelse formentlig først og fremmest få betydning i rene danske sager. Efter Danske Advokaters opfattelse er det i den forbindelse ønskeligt, at beskyttelsen fremgår klart af retsplejeloven.

Denne klarhed vil i relation til vidneudelukkelse – som det foreslås i udkastet - opnås ved at eksplicit at lade European Patent Attorens ("EPA") være omfattet af den vidneudelukkede personkreds i § 170, stk. 1.


Den ønskede klarhed forudsætter i relation til dokumentudelukkelse imidlertid også en ændring af bestemmelsen i retsplejelovens § 653, stk. 5, idet denne bestemmelse – således som det anerkendes i lovforslaget, side 8 f. – efter sin ordlyd ikke udelukker, at der under bevissikring hos en virksomhed beslaglægges dokumenter, der er udvekslet mellem virksomheden og personer, der er vidneudelukkede. Bestemmelsens ordlyd vedrører udelukkende situationen, hvor rekvisitus selv er omfattet af reglerne om vidneudelukkelse.

Danske Advokater anerkender, at Vestre Landsret i en afgørelse gengivet i UfR2014.2981V nåede frem til, at sådanne dokumenter formentlig er udelukket fra bevissikring, der foretages hos virksomheden. Men det er efter Danske Advokaters opfattelse uhensigtsmæssigt og retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at nydelsen af en sådan væsentlig retsbeskyttelse – både i Danmark og i common law lande - kræver kendskab til denne afgørelse, idet den modsatte retsstilling synes at fremgå af ordlyden i § 653.

Danske Advokater bemærker i den forbindelse også, at den pågældende afgørelse, der vedrører kommunikation med en advokat, er konkret begrundet. Hvis lovforslaget vedtages i sin nuværende udformning, vil der heller ikke foreligge retspraksis, hvor der udtrykkeligt er taget stilling til patentrådgivere.

Danske Advokater opfordrer derfor til, at § 653, stk. 5, og i øvrigt også § 306, stk. 4, ændres, således at det klart fremgår, at dokumentudelukkelsen også angår dokumenter med oplysninger om forhold, som har relation til en person, der er omfattet af vidneudelukkelsesreglerne.

Med venlig hilsen


Helle Hübertz Krogsøe
Vicedirektør
hhk@danskeadvokater.dk



Justitsministeriet
Sloholmsgade 10
1216 København K

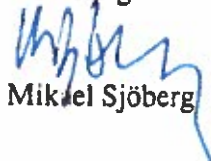
Dato. 25.1.18

Sendt pr mail til procesretskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved mail af 15. december 2017 (Sagsnr. 2017-4000-0041) anmodet Dommerforeningen om eventuelle bemærkninger til høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

I den anledning skal jeg meddele, at Dommerforeningen ikke finder anledning til at udtale sig om forslaget.

Med venlig hilsen



Mikael Sjöberg



Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

8 januar 2018

J.nr.: 2017-4101-0078-5
Sagsbehandler: M. Michelsen
Mail: MIMI@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens høringsvar

Justitsministeriet har med en mail af 15. december 2017 anmodet om bemærkninger til Udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse af patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Der henvises til Justitsministeriets j.nr.: 2017-4000-0041

Domstolsstyrelsen har ikke bemærkninger til udkastet til forslag til lov.

Med venlig hilsen

Maiken Michelsen

Michael de Thurah

Fra: IMI006@politi.dk
Sendt: 10. januar 2018 14:20
Til: EProcesretskontoret (951s16)
Cc: LSC@ANKL.DK; KPE013@politi.dk
Emne: Udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse af patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.) - 2017-4000-0041
Vedhæftede filer: Høringsliste (004).PDF; Høringsbrev.PDF; Udkast til lovforslag.PDF

Foreningen af Offentlige Anklagere har ingen bemærkninger til udkastet til lovforslaget.

Iren Mirmojtahedi
Sekretær

Foreningen af Offentlige Anklagere
c/o Statsadvokaten i København
Kampmannsgade 1
1604 København V
Mobil: 41 74 90 88

Fra: Justitsministeriet [mailto:jm@jm.dk <mailto:jm@jm.dk>]
Sendt: 15. december 2017 10:39
Emne: Udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse af patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.) - 2017-4000-0041

Se venligst vedhæftede filer.

Med venlig hilsen

IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk <<http://www.justitsministeriet.dk>>
jm@jm.dk <<mailto:jm@jm.dk>>



Foreningen
Industriel
Retsbeskyttelse

Email: procesretskontoret@jm.dk

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

FIR
c/o Kromann Reumert
Sundkrogsgade 5
DK 2100 København Ø
aippi@aippi.dk
www.aippi.dk

Att.: Michael de Thurah
Deres ref.: 2017-4000-0041

12. januar 2018

**Vedr.: Høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven
(Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital
selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)**

Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FIR) takker for høringen over det fremsendte lovforslag.

FIR har alene bemærkninger til de foreslåede regler om vidneudelukkelse for patentrådgivere. Bemærkningerne er følgende:

FIRs medlemmer omfatter et stort antal patentrådgivere, som er jurister (advokater) eller patentagenter såvel fra konsulentvirksomheder (eksterne rådgivere) som fra industrivirksomheder (interne rådgivere).

FIR hilser i høj grad lovforslagets nye regler om vidnefritagelse af patentrådgivere velkommen af de grunde, der er anført i bemærkningerne, det vil sige navnlig for at danske virksomheder kan minimere risikoen for, at rådgivning fra deres danske interne og eksterne patentrådgivere vil blive fremlagt i en retssag i andre lande, herunder navnlig i *common law* lande som USA.

Patentrådgivere (EPAer) omfattes af § 170, stk. 2, 2. pkt.

For at opfylde det nævnte formål, er det centralt, at reglerne finder anvendelse såvel på eksterne som på interne patentrådgivere, som forslaget lægger op til.

For at lovforslaget i videst muligt omfang kan opfylde det ovenfor nævnte formål, finder FIR dog, at bestemmelsen i § 170, stk. 2, 2. pkt. også bør omfatte patentagenter, det vil sige EPA'ere, når disse rådgiver om patentforhold, hvad enten disse er interne eller eksterne.

§ 170, stk. 2, 2. pkt. bestemmer, at vidnepålæg i borgerlige sager ikke kan udstrækkes til, "hvad en advokat har erfaret i en retssag, som har været betroet ham til udførelse, eller hvori hans råd har været søgt".

Ved behandlingen af patentretssager vil der oftest være såvel patentagenter som advokater på det hold, der rådgiver om førelsen af sagen. Virksomheder bør være frie til at søge råd hos patentagenterne i fortrolighed - også på skrift

- på lige fod med muligheden for at søge råd hos advokaterne. Af bemærkningerne til nr. 4 og 5 side 28 fremgår:

"Hensynet bag bestemmelsen [§ 170, stk. 2, 2. pkt.] – at sikre en parts mulighed for i fortrolighed at kunne rådføre sig med en advokat i forbindelse med en retssag – findes imidlertid at gøre sig tilsvarende gældende i de situationer, hvor en EPA bistår en klient i anledning af en retssag, som klienten er part i. Det forudsættes derfor, at muligheden for at pålægge en EPA at afgive vidneforklaring i medfør af § 170, stk. 2, 1. pkt., kun helt undtagelsesvis vil kunne anvendes i de tilfælde, hvor det drejer sig om oplysninger, som EPA'en har fået kendskab til som led i en sådan bistand."

Da de samme hensyn gør sig gældende, og da der ikke ses at være grund til at behandle virksomhedernes muligheder for at få rådgivning fra patentagenter i fortrolighed anderledes end deres mulighed for at få rådgivning fra advokater, taler dette for, at lade patentagenter omfatte af § 170, stk. 2, 2. pkt. Dette gælder navnlig da bestemmelserne indføres overvejende for at beskytte mod at domstolene i andre lande kan pålægge patentagenter at give oplysning om deres rådgivning til (danske) virksomheder. Når de udenlandske domstole spørger, om patentagenter er fritaget fra at afgive forklaring om forhold som vedkommende har rådgivet om i forbindelse med en retssag, vil vi være nødt til at oplyse de udenlandske domstole om, at der faktisk er overladt en skønsbeføjelse til dommeren, og at det således er muligt at pålægge patentagenter at afgive vidneforklaring derom, og at der omvendt ikke er overladt et sådant skøn i forhold til advokater. Dette vil rejse tvivl om, hvorvidt de udenlandske domstole vil respektere, at patentagenter ikke skal afgive forklaring om sådanne forhold, og dermed vil virksomhederne muligvis ikke turde modtage rådgivning fra patentagenter herom. Hvis der ikke er vægtige grunde til at holde patentagenterne ude af § 170, stk. 2, 2. pkt. - hvad der ikke synes at være - taler hensynet til virksomhederne for en klar regel.

Hvis ministeriet fortsat ønsker, at patentagenter (EPAer) skal kunne pålægges at afgive vidneforklaring om, hvad vedkommende har erfaret i en retssag, hvori hans råd har været søgt, foreslås det, at det anføres i selve lovbestemmelsen, at dette kun "helt undtagelsesvist" kan ske i forhold til patentagenter, således at de udenlandske dommere ikke kan være i tvivl om kvalificeringen.

Rådgivning der hidrører fra personer omfattet af § 170 anses fortrolige

Hvis reglerne skal virke efter hensigten, bør også gengivelse af advokaternes og patentrådgiverens råd være omfattet af fortrolighed, dvs. hvis for eksempel en person i en virksomhed citerer eller gengiver rådgivning, der

hidrører fra disse personer, bør de ligeledes være undtaget fra parter og tredjemands pligt til at give edition og vidneforklaring.

Bestemmelser herom findes bl.a. i den straffeprocessuelle beslaglæggelsesregel i § 802, stk. 4. 1. pkt.:


"Stk. 4. Skriftlige meddelelser eller lignende, som hidrører fra en person, der efter reglerne i § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, kan ikke beslaglægges hos en mistænkt."

Det fremgår ikke af ordlyden af bestemmelserne om edition i civile sager, §§ 298 og 299, at der gælder en tilsvarende begrænsning i tilfælde af edition i civile sager. En sådan begrænsning er imidlertid nødvendig, hvis hensigten med reglerne skal opnås.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, hvis det blev præciseret i lovforslaget, at editionspligten i civile sager (§ 298 og § 299) ikke omfatter skriftlige meddelelser eller lignende, som hidrører fra en person, der efter reglerne i § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen.

FIR står naturligvis til rådighed, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen
Foreningen Industriell Retsbeskyttelse


Nicolai Lindgreen
formand

Justitsministeriet
procesretskontoret@jm.dk

12. januar 2018
Dok. 173339

Retspleje (vidneudelukkelse af patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Justitsministeriet har i brev af 15. december 2017 (sagsnr. 2017-4000-0041) anmodet om Forbrugerrådet Tænks eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af retsplejeloven.

1. Der foreslås regler om vidneudelukkelse for patentrådgivere,
2. Obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces,
3. Udvidelse af adgangen til at henlægge visse typer opgaver til retternes kontorpersonale,
4. Adgang til at anlægge sager efter ny lov om forretningshemmeligheder ved Sø- og handelsretten og
5. Ophævelse af særregler om anvendelse af suppleanter for dommere, nævninge og domsmænd ved Retten på Bornholm.

Forslag 1. Forbrugerrådet finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt - vidneudelukkelsesmæssigt - at sidestille patentrådgivere med præster, læger, advokater og retsmæglere. Enhver kan kalde sig patentrådgiver, og anerkendes først virksomhedsrådgivning vedrørende patenter som noget, der kan begrunde vidneudelukkelse, er der en risiko for, at der åbnes for en glidebane.

Der er allerede i retsplejelovens § 170, stk. 3, en bestemmelse om, at retten "kan bestemme, at forklaring ikke skal afgives om forhold, med hensyn til hvilke vidnet i medfør af lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning." Der er ikke i begrundelsen for forslaget redegjort for, hvilke principielle betænkeligheder forslaget kan give anledning til, og heller ikke for, hvorfor beskyttelsen efter § 170, stk. 3, ikke er tilstrækkeligt.

Forslag 2. Forbrugerrådet kan tiltræde forslaget om bemyndigelse til udstedelse af regler om digitalisering af ansøgningsproceduren vedrørende fri proces. Forbrugerrådet lægger imidlertid afgørende vægt på, at reglerne og den digitale løsning udformes på en sådan måde, at de borgere, som ikke magter at kommunikere digitalt, fortsat kan henvende sig til Civilstyrelsen på anden vis, og at Civilstyrelsen har pligt til at hjælpe disse borgere. Fysiske personer, som er fritaget for tilslutning til offentlig digital post, bør således være fritaget fra kravet om digital ansøgning. Det er ikke tilstrækkeligt med en ikke nærmere beskrevet dispensationsmulighed for Civilstyrelsen.

Forslag 4. Forbrugerrådet kan tiltræde forslaget om, at kompetencen til behandling af sager om erhvervshemmeligheder - ved indførelse af ny lov om erhvervshemmeligheder i forbindelse med en ophævelse af markedsføringslovens bestemmelse herom - forbliver hos SØ – og Handelsretten.

Forslagene vedrørende nr. 3 og 5 giver ikke Forbrugerrådet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Vagn Jelsø
Vicedirektør

Benedicte Federspiel
Chefkonsulent

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark

procesretskontoret@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE
MOBIL 9132 5673
MABR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 17/02800-2

**HØRING OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF
RETSPLEJELOVEN (VIDNEUDELUKKELSE FOR
PATENTRÅDGIVERE, OBLIGATORISK DIGITAL
SELVBETJENING VED ANSØGNING OM FRI PROCES
M.V.)**

5. JANUAR 2018

Justitsministeriet har ved e-mail af 15. december 2017 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af retsplejeloven (vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

Instituttet har ingen bemærkninger til udkastet.

Der henvises til sagsnr.: 2017-4000-0041.

Med venlig hilsen

Matias Røjle Bruun
JURIDISK RÅDGIVER

Michael de Thurah

Fra: Anne Mette Sand Nielsen <AMSN@kl.dk>
Sendt: 3. januar 2018 10:14
Til: £Procesretskontoret (951s16)
Emne: Høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven - j.nr. 2017-4000-0041

Til Justitsministeriet,

KL's høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

KL henviser til Justitsministeriets høringsbrev af 15. december 2017, hvori Justitsministeriet anmoder om KL's udtalelse til udkast til lov om ændring af retsplejeloven – med høringsfrist den 12. januar 2018.

KL har ingen bemærkninger til udkast til lovforslag, idet de nævnte ændringer af retsplejeloven ikke har særlig betydning for kommunerne.

Med venlig hilsen
Anne Mette Sand Nielsen

Student
Jura og EU

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D
E

+45 3370 3304
<mailto:AMSN@kl.dk> AMSN@kl.dk

T
W



Michael de Thurah
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt per e- mail: procesretskontoret@jm.dk

12 januar 2018

Høring over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Lægemeddelindustriforeningen (Lif) takker for invitationen til at kommentere det fremsendte forslag f til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Den foreslåede lovændring om vidneudelukkelse for European Patent Attorneys (EPA'er) efter retsplejelovens § 170, stk. 1 og 2, vil være til gavn for danske lægemiddelvirksomheder.

Med forslaget vil de kunne optimere nytten af skriftlig og præcis patentrådgivning fra et meget tidligt tidspunkt i innovations- og produktudviklingsprocessen. Forslaget sikrer samtidig, at Danmark får en retstilstand tilsvarende det allerede gælder ved den europæiske patentmyndighed og som vil gælde for sager, der føres ved den fælles europæiske patentdomstol, når den træder i kraft. Samtidig opnås den samme retsstilling som virksomhedernes amerikanske modparter har ved retstvister om patenter i USA og andre lande, der anvender *common law*. Dermed kan virksomheder med eksport til bl.a. USA imødesee betragteligt reducerede risici og lavere omkostninger. Dansk eksport af lægemidler til USA var i 2017 på over 25 mia. kr. og udgjorde dermed næste halvdelen af den samlede danske eksport til USA. Dermed er det for danske lægemiddelvirksomheder et essentielt behov at have vished for, at den forretningssensitive rådgivning de modtager af en dansk patentrådgiver, kan holdes fortrolig også i tilfælde af en patenttvist i USA eller et andet *common law* land.

Udkastet til lovforslaget imødekommer dette hensyn, med den undtagelse, at European patent attorneys (EPA) ikke er omfattet af stk. 2, 2. pkt. Den sondring, der herved anlægges mellem vidneudelukkelse for advokater og EPA'er, er, efter Lif's kendskab, ikke til stede i andre lande. Samtidig står det hverken klart, med hvilken begrundelse en EPA'er – i modsætning til en advokat – skal kunne pålægges at afgive vidneforklaring, eller hvilke informationer man kunne forestille sig, at en EPA – i modsætning til en advokat – kan pålægges at afgive forklaring om.

En sådan undtagelse, som vil kunne eksekveres efter dommerskøn, kan skabe usikkerhed om rækkevidden af vidneudelukkelse for EPA'er, hvilket særligt kan vise sig at være til ugunst for danske virksomheder med aktiviteter i USA (og andre *common law* lande). Det skal ses i sammenhæng med, at virksomheder, der er involveret i retssager vedrørende patenter, oftest rådgives af både advokater og

patentrådgivere. Det er i virksomhedernes klare interesse, at al rådgivning kan modtages på skrift og anvendes frit uden risici.

Den foretrukne løsning på ovennævnte vil være, at EPA'erne også omfattes af stk. 2, 2. pkt., hvorved danske virksomheder definitivt opnår samme vilkår som amerikanske modparter og samme konkurrencesituation som deres konkurrenter i Europa samtidig med, at de danske EPA'er sidestilles med andre europæiske EPA'er.

Alternativt vil Lif foreslå, at bemærkningerne til bestemmelsen skærpes, så det klart fremgår, at muligheden for at anvende undtagelsen aldrig vil kunne omfatte rådgivning og oplysninger i øvrigt, der er af forretningssensitiv karakter.

Derudover er det af central betydning for danske virksomheder, at lovforslaget bekræfter antagelsen om, at vidneudelukkelsen tillige omfatter dokumentation og anden gengivelse af den afgivne rådgivning fra vidneudelukkede EPA'er, der befinder sig hos den virksomhed, der har modtaget rådgivningen.

Med venlig hilsen

Thomas Klit Christensen
Juridisk Chefkonsulent

J. nr. 2014-19-0045

Sagsbeh.: Christian Sivert Brogaard

Den 5. januar 2018

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Deres j.nr. 2017-4000-0041

Høringssvar

Ved brev af 15. december 2017 har Justitsministeriet anmodet blandt andre Procesbevillingsnævnet om eventuelle bemærkninger vedrørende udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

I den anledning kan det oplyses, at Procesbevillingsnævnet ikke har bemærkninger til udkastet.

Procesbevillingsnævnet bemærker for god ordens skyld, at nævnet har noteret sig, at lovforslaget bl.a. omfatter et forslag om en digital selvbetjeningsløsning i forbindelse med indgivelse af ansøgninger om fri proces til Civilstyrelsen. Som det også fremgår af udkastet til bemærkningerne til lovforslaget, behandler Procesbevillingsnævnet klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces. Nævnet har ikke på nuværende tidspunkt en tilsvarende løsning med obligatorisk digital selvbetjening. Nævnet benytter sig dog i høj grad af digital kommunikation, og nævnet har udarbejdet en blanket, som kan benyttes til brug for klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces. Desuden modtager nævnet Civilstyrelsens akter i den pågældende sag digitalt.

Procesbevillingsnævnet går ud fra, at Civilstyrelsen i det forestående arbejde med udviklingen af den digitale selvbetjeningsløsning inddrager Procesbevillingsnævnet i fornødent omfang.

På nævnets vegne

Hanne Kjærulff
Sekretariatschef

Michael de Thurah

Fra: Dal, Camilla <CDA@ankl.dk>
Sendt: 15. januar 2018 14:31
Til: EPprocesretskontoret (951s16)
Emne: Høring over udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces mv.) (J.nr. 2017-4000-0041)

Til procesretskontoret

Justitsministeriet har ved e-mail af 15. december 2017 anmodet om Rigsadvokatens eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces mv.).

Rigsadvokaten har ingen bemærkninger til lovudkastet.

Jeg skal beklage den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

Camilla Dal

Anklager

Tlf.: +45 7268 9306

E-mail: <mailto:cda@ankl.dk> cda@ankl.dk

<<http://www.anklagemyndigheden.dk/>> www.anklagemyndigheden.dk



Til Justitsministeriet

HØRINGSSVAR

Dato: 18. december 2017
Kontor: Sekretariatet
Sagsbeh.: MNS

Høringssvar over forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.)

Hermed fremsender Rådet for Etniske Minoriteter sit høringssvar. Rådet for Etniske Minoriteter har ingen bemærkninger til den fremsendte høring.

Med venlig hilsen

Yasar Cakmak

Formand for Rådet for Etniske Minoriteter

Justitsministeriet
Procesretskontoret@jm.dk

5. januar 2018 · isl

Høring om lov om ændring af retsplejeloven

Ældre Sagen har fået ovennævnte lovforslag i høring. Vi har alene bemærkninger til den del af lovforslaget, der vedrører indførelse af obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces.

De nyeste tal fra Danmarks Statistiks 'It-anvendelse i befolkningen 2017' viser, at ca. 210.000 personer over 65 år aldrig har anvendt internettet. Derfor er det positivt, at det med forslaget om obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces forudsættes, at der vil blive fastsat regler om, hvornår Civilstyrelsen kan dispensere fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening, som fx ved en persons manglende it-kompetencer.

Venlig hilsen



Ingrid Stokholm Lauridsen
Sefiorkonsulent

Mandag: 13.00 - 16.00

Tirsdag: 13.00 - 19.00

Onsdag: 13.00 - 16.00

Onsdag: 16.00 - 19.00 *

Torsdag: 13.00 - 16.00

Fredag: 10.00 - 13.00

* Åbningstid for udlandere: <http://aarsusretshjaelp.dk>

Justitsministeriet
Proceskontoret
Slotsholmsgade 10
København K

sendt til: jm@jm.dk

Dato: 16. januar 2018

J.nr.: uden sagsnr / brw

att. Christian Nyland

(bedes oplyst ved henvendelse)
Ekspedition: Mandag 13-16,

Vedr. høring - forslag om ændring af retsplejeloven - vidneudelukkelse af patentrådgivere,
obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.

For en god ordens skyld skal retshjælpen hermed oplyse, at vi ikke fremkommer med bemærkninger til ovennævnte høringsforslag.

Venlig hilsen
AARHUS RETSHJÆLP

Birthe Wang
Daglig leder

